

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. V. De Cambio sicco.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

bium, nisi pro nundinis proximis, vel si nundinae non agantur pro terminis proximis, detur juxta consuetudinem locorum. Putant tamen Molin., Azor., & alii apud Bonac., & Sal. contra Valent. primo, quod non prohibeatur dare ad secundas, vel tertias nundinas ad cambium eodem pretio, quo daretur ad primas, quia talis lex statuta est in favorem campfariorum; Secundo, quod si proximae nundinae tam parum distarent, ut litera cambii pervenire non possint, ad hoc ut in eis solutio fiat, proximae intelligendae sint sequentes.

V. Quarta, ne termini ad solvendum longiores statuatur, quam postulat distantia locorum, ne scilicet detur occasio committendi usuras: Et sensus est, quod si distantia locorum exigit solum mensem, verbi gratia, ad faciendam solutionem, non protrahatur talis terminus solutionis ad duos menses cum incremento lucri: Est autem in Bulla sermo de terminis extra nundinas, cum non prohibeantur termini solutionum in nundinis: quamvis saepe triplo, vel sextuplo sint longiores, quam locorum intercapedo postulat; nam in iis locis non possunt commode alii termini constitui.

Videtur etiam improbari a Pio V. consuetudo illa, qua campsores eo amplius lucrentur, quo longius est tempus ante nundinas; cum prohibeat etiam, ne campfor protrahat tempus solutionis ob pactum recipiendi lucrum. Sed probabile est ex Sal. dub. 18., Cajet., Ledesm. & aliis contra Sor., Azor. apud Bonac. n.9. non improbari, quando communi mercatorum judicio id fit; quia ob multas causas licite variari potest pretium cambii ratione temporis longioris, vel brevioris. Primo scilicet, quia in longiori tempore majus est periculum amittendi fortem, & major est campforibus spes lucrandi per negotia-

tionem oblata occasione; Secundo, quia quo plures sunt menses ante nundinas, eo plures petunt pecuniam a campforibus, ut diu possint pecunia frui; quando autem plures sunt petentes, tunc crescunt pretia cambiorum; Tertio, quia quando conceditur plus temporis, quam natura cambii postulat, tunc virtualiter in uno cambio conceduntur multa cambia, quae campfarii deberent facere, si solum tempus necessarium ad translationem concederetur.

Confirmatur, quia in unoquoque foro illud censetur esse pretium iustum rerum, quod periti illius negotiationis, perspectis bona fide circumstantiis, imponunt, & quo inter se contrahunt, nemine conquerente; at qui periti, & probi campsores, & mercatores sic universim contrahunt, nemine conquerente, ut inspecto tempore longiori ante solutionem, pretium cambii ob causas enumeratas augeant; ergo non est hoc damnandum; aliter soli laxiores, qui hanc opinionem sequuntur, darent pecuniam ad haec cambia, quorum solutio valde distat, & sic pretia istorum cambiorum cum magno Reipublicae detrimento valde auferentur.

ARTICULUS V.

De Cambio sicco.

- I. Si campfarius nec formaliter, nec virtualiter habeat in loco distante pecuniam restituendam, tam cambium est usurarium, quam Recambium.
- II. Si campfor bona fide contraxit, debet campfarius servare illum indennem.
- III. Campfor, si non teneatur ex officio cambire, potest nolle dare ad cambium in loco, ubi parum lucratur, ut det, ubi plus lucretur.

Ali-

Aliquando tamen peccat in hoc contra charitatem.

IV. Probabilius peccant etiam contra justitiam, qui circa cambia inveniunt Monopolia.

V. Quenam dicantur esse Monopolia circa cambia?

I. EX dictis sequitur, cambium sic cum præcipue contingere in cambio locali, quando scilicet campfor dat pecunias campfario restituendas in loco, ubi hic pecuniam non habet nec formaliter, nec virtualiter in correspondente; In hoc enim casu campfor revera non transfert huc pecunias campfarii ex loco distante, cum alibi non habeat pecunias: Si tamen campfor cum campfario paciscatur, quod si præfixo tempore non solverit pecunias in loco distante, accipiat illas ad recambium cum iterato lucro ex illo loco distante, & hic ubi accepit, solvat dupliciter; in hoc duplici cambio injustitia committitur, & tam cambium, quam recambium erunt sicca, & sine ullo humore, seu iusto titulo, quo possint lucrum illud parere; Unde quia lucrum pro sola temporis dilatione acciperetur, esset usurarium, & injustum; nisi forte acciperetur pro lucro alio cessante, aut damno emergente.

II. Notandum tamen ex Hurtad. diff. 6., quod si hujusmodi cambium bona fide campforis fiat, quia scilicet credit campfarium in loco distante habere pecuniam formaliter, vel virtualiter, tunc poterit lucrum accipere, cogendo campfarium, vel quod solvat in loco distante, vel si hoc non possit, quod solvat in eodem loco cum eodem lucro, quod ab aliis reportasset, si ad cambium dedisset; cum enim campfor bona fide processerit, tenetur campfarius servare illum indemnem.

III. Quæritur primo: An possit cam-

por petenti ad cambium in loco, ubi multum lucrari non potest, nolle dare, nisi in loco, ubi magis lucratur?

Respondeo cum Salon., Veg., Sal. dub. 43., quod si Respublica, vel Princeps dederit obligationem cambiendi campfori, hic teneatur dare ad cambium in loco, ubi petitur, & dari solet; seclusa tamen ea obligatione, non peccat campfor contra justitiam in casu adducto; peccare tamen potest facile contra charitatem, & liberalitatem, nimis intendens propriis commodis, & parum curans gravia incommoda aliena, ut propria comoda prosequatur.

IV. Quæritur secundo; Utrum peccet etiam contra justitiam commutativam, an vero solum contra charitatem, & contra justitiam legalem, qui circa cambia facit monopolia?

Respondeo, Molin. disp. 345. in fine cum Lefs. cap. 21. dub. 20. probabiliter putare, quod solum contra dilectionem proximi peccet; Quod etiam probabiliter docent de iis, qui emunt res tempore abundantiaæ pretio iusto, ut deinde vendant carius, inducendo interim caritatem in Republica. Ratio est, quia res istæ, quæ emuntur, & pecuniæ, quæ præoccupantur in cambiis, nulli debentur ex justitia: alioquin peccarent contra justitiam, & tenerentur ad restitutionem etiam ii, qui vendunt res revendoribus, & servatoribus earum, quod nemo dixerit. Et ratio ulterior est, quia damnum, quod Reipublicæ sequitur, videtur sequi per accidens: Puniendi tamen sunt isti a Republica, & in pœnam cogi possunt, ut tempore caritatis vendant vilius, quæ ita in Reipublicæ præjudicium emerant: Communius tamen docent cum Gabriel., Sylvest., Angel. apud eundem Molin., quod peccent contra justitiam, & teneantur ad restitutionem damni per monopolium illati Reipublicæ, ut

ut diximus quaest. 2. art. 4. cum de monopolis: Et ratio est, quia videtur Respublica, & ejus subditi, si minus jure naturali, saltem jure gentium habere jus liberi fori, itaut per monopolia, similesque fraudes pretia rerum non augeantur; Et leges civiles, quae ubique esse solent prohibentes monopolia, videntur jus istud conferre summe necessarium, ut commercia cum indigenis, & externis stare possint.

V. Hoc autem pacto monopolia circa cambia fieri solent ex Sal. dub. 38., Nummularii initio nundinarum praecipue totam fere pecuniam sumendo eam ad cambium sub minori mercede ad diversa loca, ut sic ea in potestatem propriam redacta, non solum commune pretium pecuniae, sed etiam cambiorum mercedem augeant: Aliquando etiam inter se conveniunt cambiores de non cambiando, nisi pretio justo summo; nam si pretio

injusto cambirent, procul dubio contra justitiam peccarent, & ad restitutionem tenerentur.

Demum, ut notat Ledesm. apud Sal. dub. 30., cambior aliquando videns penuriam pecuniae esse in foro, solet pecuniam suam abscondere, servaturus in aliud tempus, quo plus valebit, & quando deinde videt pretium cambii auctum, illam manifestat; In quo casu peccatur quidem contra charitatem, & justitiam legalem, si id fiat cum notabili damno Reipublicae, non tamen contra justitiam commutativam; Quod etiam dicitur, cum quis, verbi gratia, occultat suum frumentum, & servat usque ad mensam Maii, ut carius vendat; quod certe est contra charitatem, si fiat in gravi necessitate Reipublicae; Quamvis Tolet. putet lib. 5. cap. 93. hoc esse etiam contra justitiam commutativam.

Q U A E S T I O VII.

De Locatione, & Conductione.

Examinandum in primo, Quid sint? Secundo, Quid ferant? Tertio, Quomodo famuli, & alii conducere debeant? Ubi nonnulla alia huc spectantia resolvuntur.

ARTICULUS I.

Quid sint hi contractus, & quænam locari possint?

- I. Per locationem Persona, vel res ad usum, vel fructum pretio conducitur; Per conductionem vero Persona, vel res ad usum, vel fructum pretio accipitur.
- II. Quae possunt vendi, universim locari possunt; nisi aliquando id jure

vetetur. Res usum consumptibiles solum ad ostentationem locari possunt, non secus ac pecunia. Res vero locata potest sublocari, sine tamen detrimento primi locataris.

- III. Domus meretrici, aut usurario locari potest ab eo, qui non tenetur eorum peccata impedire; Non licet tamen sternere, verbi gratia, lectum meretrici, nisi forte ad mortem evadendam. Immo nec ad evadendam mortem licitum est esse